

POLITICA AGRICOLĂ COMUNĂ DUPĂ 2020: BENEFICII ECOLOGICE ȘI SIMPLIFICARE

*Agriculture
and Rural
Development*

CUM VA INFLUENȚA VIITOAREA PAC MEDIUL ȘI CLIMA - ASPECTE ESENȚIALE

1. O abordare specifică, bazată pe nevoi, în ceea ce privește atingerea obiectivelor de mediu și de climă prin intermediul PAC în ansamblul său, într-o manieră coerentă cu alte politici ale UE

- Trei dintre cele nouă obiective ale PAC se referă la mediu și la climă
- Evaluarea nevoilor, stabilirea țintelor și monitorizarea performanțelor pentru acoperirea ambilor „piloni” ai PAC (plățile directe acordate fermierilor și sprijinul pentru dezvoltarea rurală) într-un plan unic pentru fiecare stat membru, pentru o mai bună coerență
- O nouă corelare cu alte documente legislative ale UE privind mediul și clima

2. Un sistem îmbunătățit de condiții („condiționalitate”) pe care trebuie să le îndeplinească fermierii care primesc plăți legate de suprafață și de animale, în temeiul PAC

- Statele membre trebuie să planifice implementarea în conformitate cu obiectivele generale ale PAC și cu evaluarea națională a nevoilor, cu aprobarea Comisiei
- Un număr mic de standarde noi, standarde existente consolidate

3. Un set complementar de instrumente (voluntare) ce le vor fi oferite fermierilor pentru a-i ajuta să atingă obiectivele PAC în materie de mediu și de climă

- O nouă sursă de finanțare pentru mediu și climă (eco-scheme) din bugetul PAC pentru plăți directe; scheme obligatorii pentru statele membre (dar care sunt concepute de acestea) și voluntare pentru fermieri
- Continuarea sprijinului din bugetul de dezvoltare rurală al PAC pentru angajamente în materie de mediu și climă, investiții, consolidarea de cunoștințe, inovare și cooperare. O gamă variată de posibilități de sprijin, cel puțin 30 % din bugetul de dezvoltare rurală al PAC fiind destinat activităților cu impact pozitiv direct mare pentru mediu și climă

1. CONTEXTUL: „EUROPA ARE AȘTEPTĂRI”

De-a lungul anilor, politica agricolă comună (PAC) s-a concentrat din ce în ce mai mult asupra grijii față de mediu și climă, cu oarecare succes. Printre altele, emisiile de gaze cu efect de seră (GES) din sectorul agricol al UE au scăzut cu 21 % în perioada 1990-2014, fermierii și-au redus semnificativ cantitatea de îngrășăminte utilizate, crescând, cu toate acestea, producția (o evoluție pozitivă pentru calitatea apei) și, în unele privințe, s-a îmbunătățit protecția habitatelor faunei sălbatice.

Cu toate acestea, încă există o serie de provocări substanțiale în ceea ce privește mediul. UE s-a angajat să reducă în continuare, semnificativ, emisiile de gaze cu efect de seră; resursele naturale-cheie ale solului, aerului și apei încă sunt supuse presiunilor în numeroase zone, iar indicatorii disponibili privind biodiversitatea fermelor și a pădurilor nu indică deocamdată o situație strălucită. Cetățenii UE se așteaptă ca PAC să contribuie mai mult la grija față de mediu și climă.

Dar aceasta nu este singura așteptare în ceea ce privește PAC. Fermierii, precum și administrațiile naționale și regionale se plâng de complexitatea politicii în anumite privințe și au solicitat în mod clar reducerea acesteia.

La 1 iunie 2018, Comisia Europeană a prezentat propuneri privind funcționarea PAC după 2020. Aceste propuneri prevăd un angajament explicit de a „ținti mai sus” în ceea ce privește mediul și clima. Totodată, în acest context, s-a urmărit, pe cât posibil, simplificarea. Prezentul document rezumă aspecte-cheie privind modul în care propunerea Comisiei încearcă să atingă aceste obiective.

2. ABORDAREA GENERALĂ: EVALUAREA NEVOILOR ȘI STABILIREA ȚINTELOR, ȚINÂND CONT DE OBIECTIVELE DE MEDIU ȘI DE CLIMĂ COMUNE PENTRU ÎNTREAGA PAC

2.1. Care este conceptul?

Conform propunerilor Comisiei, grija sporită față de mediu și climă va reprezenta o componentă esențială a PAC.

Trei dintre cele nouă „**obiective specifice**” ale politicii vor viza mediul și clima. Aceste obiective vor fi următoarele:

- contribuția la energia durabilă, precum și la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea;
- promovarea dezvoltării durabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale precum apa, solul și aerul;
- contribuția la protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor.

Pentru a atinge aceste obiective ale PAC (și altele), fiecare stat membru va elabora un „**plan strategic PAC**”. În planul său, fiecare stat membru va analiza **situația de pe teritoriul său** din punctul de vedere al **punctelor tari, al punctelor slabe, al oportunităților și al amenințărilor (SWOT)** – precum și **nevoile aferente** – în ceea ce privește aceste obiective. Planul va stabili **ținte** cuantificate, în funcție de obiective, și va concepe „**intervenții**” (**tipuri de acțiuni**) pentru atingerea lor, pe baza unei palete predefinite la nivelul UE. **Comisia va aproba planul** atunci când va fi mulțumită de calitatea acestuia. Va fi **monitorizat** progresul anual în raport cu țintele, iar planul va fi **ajustat** dacă va fi necesar. Această abordare globală **se va aplica pentru prima dată ambilor „piloni” ai PAC**: nu numai sprijinului pentru dezvoltarea rurală (pilonul II al PAC), ca în prezent¹, ci și plăților destinate sprijinului direct pentru venit acordat fermierilor (în cadrul pilonului I al PAC), care consumă cea mai mare parte a finanțării din PAC.

În acest proces, se va pune, desigur, accentul pe obiectivele PAC. Totuși, fiecare stat membru va trebui să arate în planul său în ce fel, urmărind obiectivele PAC, **va contribui și la atingerea obiectivelor diverselor dispoziții ale legislației UE din domeniul mediului și al climei** (în ceea ce privește biodiversitatea, calitatea apei și a aerului, emisiile de gaze cu efect de seră, energia și pesticidele). În plus, la elaborarea planului PAC, fiecare stat membru va ține cont de analiza și de recomandările deja formulate în cadrul acestei legislații (de exemplu, de analiza privind calitatea apei în lacuri, râuri și apa subterană). Autoritățile competente ale statelor membre în domeniul mediului și al climei vor trebui să fie „implicate în mod real” în elaborarea aspectelor legate de mediu și de climă ale planurilor PAC.

În cele din urmă, o parte esențială a acestui cadru va viza obligația explicită a statelor membre de **a da dovadă, în mod clar, de o ambiție mai mare** decât în prezent în ceea ce privește grija față de mediu și climă.

2.2. Ce beneficii va aduce această abordare pentru mediu și pentru climă?

Această abordare bazată pe obiective, evaluarea nevoilor și planificare – care va acoperi ambii piloni ai PAC deopotrivă – le va permite statelor membre să urmărească obiectivele de mediu și de climă ale PAC printr-o **abordare mult mai coordonată și ținută** decât în prezent. De asemenea, acest răspuns va fi **mai în concordanță** cu analiza și obiectivele ce rezultă din **legislația UE privind mediul și clima**.

2.3. În ce constă simplificarea?

Per ansamblu, întrucât abordarea prezentată mai sus se va axa mult mai mult decât în prezent pe obținerea de rezultate, **numărul și gradul de detaliu al normelor prevăzute în legislația UE în ceea ce privește PAC se vor reduce substanțial**. Această schimbare le va oferi statelor membre oportunități mai mari de a implementa PAC într-o manieră bine adaptată caracteristicilor specifice ale sectoarelor lor agricole și ale zonelor lor rurale.

¹ Mecanismele actuale ale pilonului II al PAC nu sunt complet identice cu abordarea prezentată aici, însă au numeroase elemente în comun cu aceasta.

3. FUNDAȚIA: CONDIȚIONALITATEA

3.1. Care este conceptul?

Condiționalitatea este un sistem de **corelare** între **plățile din cadrul PAC legate de suprafață și de animale** (din pilonul I sau pilonul II) și o serie de **obligații**. Atunci când beneficiarii acestor plăți (mai ales fermieri, dar uneori și alți gestionari de terenuri) nu își îndeplinesc obligațiile, plățile pot fi reduce.

Aceste obligații rezultă fie din legislația privind PAC (în cazul „standardelor privind bunele condiții agricole și de mediu” – GAEC) sau din directive și regulamente care nu sunt legate de PAC (în cazul cerințelor legale în materie de gestionare – SMR²). Toate standardele GAEC și unele SMR sunt legate de mediu și vizează schimbările climatice, apa, solul și biodiversitatea/peisajele.

Noul sistem va fuziona și va eficientiza două elemente în actuala PAC: ecocondiționalitatea și înverzirea. Acestea oferă deja beneficii pentru mediu și pentru climă, dar rămâne loc de îmbunătățiri.

3.2. Ce beneficii va aduce această abordare pentru mediu și pentru climă?

Noul sistem de condiționalitate va valorifica punctele tari și conținuturile sistemelor actuale de ecocondiționalitate și de înverzire, dar va aduce și o serie de îmbunătățiri.

În principiu, atunci când un stat membru explică cum intenționează să pună în aplicare condiționalitatea, pe viitor, va face acest lucru în planul său PAC, clarificând modul în care abordarea sa planificată **va contribui la atingerea obiectivelor de mediu (și de altă natură) ale PAC**, în conformitate cu analiza SWOT și cu evaluarea nevoilor, realizate la nivelul statului membru³.

Mai mult, întrucât scopul condiționalității este de a asigura un nivel de bază amplu al grijii față de mediu, aceasta **va viza toate persoanele** care primesc în cadrul PAC plăți legate de suprafață sau de animale, precum și cea mai mare parte a suprafeței agricole din UE.

În plus, **anumite obligații existente vor fi adaptate** pentru a oferi beneficii mai mari din punctul de vedere al mediului, dacă există un motiv clar. De exemplu, cerința actuală privind „diversificarea” culturilor (prezența mai multor culturi pe terenul arabil al unei ferme în orice moment) va fi transformată într-o obligație de „rotație” a culturilor.

În sfârșit, vor fi introduse **noi standarde (GAEC) și legături cu directive importante (de exemplu, SMR)**, dacă este nevoie. De exemplu:

- va fi necesară o protecție adecvată a zonelor umede și a turbăriilor, acestea reprezentând depozite importante de carbon (care ar accentua schimbările climatice, dacă ar fi eliberat în atmosferă);
- fermierilor li se va pune la dispoziție un instrument pentru sustenabilitatea fermelor în ceea ce privește utilizarea nutrienților, care le va furniza acestora recomandări/alerte utile în ceea ce privește aplicarea nutrienților pe parcelele lor, contribuind astfel la reducerea scurgerilor de nutrienți și a emisiilor de GES, aducând o contribuție pozitivă la calitatea solului (în plus, recomandările vor genera beneficii economice, contribuind la evitarea suprafertilizării sau a subfertilizării);
- elementele a două directive importante în ceea ce privește mediul vor fi incluse în domeniul de aplicare al condiționalității – Directiva-cadru privind apa și Directiva privind utilizarea durabilă a pesticidelor.

² Un exemplu de directivă care nu vizează PAC și care dă naștere unor SMR este Directiva privind nitrații, care contribuie la protejarea calității apei. Fermierii trebuie să respecte SMR în orice caz, însă includerea lor în sistemul de condiționalitate creează o legătură cu plățile din cadrul PAC.

³ De asemenea, legislația PAC va conține dispoziții mai clare – deși în linii mari – privind scopul principal al fiecărei obligații de condiționalitate, pentru o mai bună orientare a punerii în aplicare la nivelul statelor membre.

3.3. În ce constă simplificarea?

Comparativ cu cele două sisteme actuale pe care le va înlocui, condiționalitatea va prezenta similitudini cu mecanismele de ecocondiționalitate, însă va fi **mult mai simplă decât înverzirea**.

Normele UE privind înverzirea sunt relativ lungi, detaliate și prescriptive – deoarece conțin nu numai esența celor trei practici agricole de bază vizate⁴, ci și detalii privind modalitatea de implementare diferită a acestora în circumstanțele extrem de variate din statele membre. Aceste detalii includ liste de opțiuni, excepții și valori numerice (de exemplu, în raport cu suprafața ce va fi vizată de o anumită practică). Abordarea a avut scopul de a echilibra necesitatea unor elemente comune cu necesitatea unei anumite flexibilități în ceea ce privește implementarea, însă, cu toate acestea, ea a fost criticată întrucât a fost percepută drept rigidă și complexă.

Contrar înverzirii: în cadrul sistemului de condiționalitate, standardele de bază vor fi implementate în mod diferit în circumstanțe diferite, dar normele PAC nu vor prevedea în detaliu în ce mod se poate face acest lucru; **fiecare stat membru va avea o contribuție mult mai importantă la acest proces**. Aceasta le va da ocazia să **adapteze mai bine implementarea standardelor la situațiile specifice ale fermierilor lor**. După cum s-a precizat deja, abordarea planificată a oricărui stat membru va trebui să răspundă analizei SWOT și evaluării nevoilor acestuia – normele ce vor rezulta la nivel național/regional ar trebui să fie mai bine acceptate de către cei vizați.

În cazul standardelor GAEC, regulile de la nivelul UE vor preciza esența fiecărui standard pe scurt – fără liste de opțiuni, excepții etc. Statele membre vor decide detaliile implementării, precizând cel puțin o parte dintre acestea în planul lor PAC.

În principiu, fiecare standard GAEC se va aplica fiecărui fermier pentru care standardul este relevant (desigur, standardul privind rotația culturilor nu se va aplica fermierilor fără culturi etc.). Totuși, **statele membre pot implementa un anumit standard în mod diferit în regiuni diferite**, în funcție de sol, climă, utilizarea terenurilor, structurile agricole etc. De asemenea, statele membre pot prevedea standarde suplimentare în vederea îndeplinirii obiectivelor UE.

În cazul celor mai multe **SMR**, statele membre și-au exercitat deja puterea de a alege în vederea stabilirii conținutului standardelor: au făcut acest lucru atunci când au stabilit în ce mod vor implementa legislația în cauză care nu este legată de PAC.

Rezultatul va fi o simplificare administrativă per ansamblu, ca urmare a faptului că **două sisteme separate de reguli** (ecocondiționalitate și înverzire) – cu propriile prevederi distincte privind controalele, penalitățile etc. – vor fi **înlocuite cu unul singur** (condiționalitate).

În sfârșit, serviciile de consiliere agricolă consolidate – evidențiate în propunerea Comisiei – vor ajuta fermierii să respecte regulile în mod eficient.

⁴ Diversificarea culturilor, menținerea pajiștilor permanente și menținerea zonelor de interes ecologic, adică a zonelor adecvate pentru fauna sălbatică.

4. ECO-SCHEME

4.1. Care este conceptul?

Eco-schemele sunt **scheme de plată pentru grija față de mediu și climă**, care vor fi finanțate din bugetele pentru plăți directe ale statelor membre (în cadrul pilonului I al PAC). Statele membre trebuie să pună la dispoziție unul sau mai multe eco-scheme (ele ar putea aplica mai multe, dacă doresc), însă fermierii vor avea libertatea de a participa sau nu la acestea.

Statele membre vor stabili conținutul propriilor eco-scheme și câți bani le vor aloca. Cerințele prevăzute într-o anumită schemă trebuie să le depășească pe cele ale condiționalității, iar schemele nu trebuie să plătească pentru angajamente, dacă acestea sunt plătite din alte intervenții ale PAC.

Chiar dacă eco-schemele au trăsături comune cu sprijinul pentru „angajamentele de agromediu și climă” disponibil prin pilonul II al PAC (a se vedea secțiunea 5 de mai jos), există **diferențe semnificative** între cele două – prezentate pe scurt la pagina 10. În special, eco-schemele oferă posibilitatea de a acorda plăți directe ca **stimulent** pentru ca fermierii să adopte practici benefice pentru mediu și climă (care nu se limitează la costurile suportate sau la veniturile pierdute ca urmare a adoptării acestor practici)⁵.

4.2. Ce beneficii va aduce această abordare pentru mediu și pentru climă?

Eco-schemele oferă **o nouă posibilitate de a cheltui o parte din bugetul plăților directe pentru grija față de mediu și climă**, sprijinind astfel tranziția către o agricultură mai durabilă. Faptul că schemele pot implica angajamente anuale („corespunzând unui an”), mai degrabă decât multianuale, le-ar putea face deosebit de atractive pentru fermieri, la fel ca posibilitatea de a stabili prime ce nu trebuie să se bazeze pe costurile suplimentare și pe pierderile de venituri ce rezultă din angajamentele în cauză. Întrucât statele membre vor avea și libertatea de a stabili conținutul și bugetul schemelor (în cadrul planului lor PAC), ele se pot asigura că schemele corespund în mod adecvat nevoilor specifice ale fermierilor și ale teritoriilor lor și că acestea completează celelalte elemente de mediu ale PAC (condiționalitatea și sprijinul în cadrul pilonului II).

În aceste condiții, statele membre pot face **alegeri destul de diferite**. Un stat membru ar putea propune eco-scheme ample, precum și scheme mai țintite în cadrul pilonului II al PAC. Într-adevăr, dacă se dorește, eco-schemele ar putea funcționa și ca „schemă de bază”, la care trebuie să participe fermierii pentru a avea acces la sprijinul mai țintit din cadrul pilonului II. Un alt stat membru și-ar putea stabili eco-scheme mai ambițioase și mai țintite din punctul de vedere al mediului. În orice caz, fiecare stat membru va trebui să își justifice aceste alegeri în planul său PAC, în raport cu obiectivele de mediu și de climă ale PAC.

4.3. În ce constă simplificarea?

Eco-schemele ar putea constitui un „alt nivel” de plăți pentru mediu și climă. Totuși, întrucât statele membre vor decide în ce măsură le vor folosi și le vor concepe conform propriilor nevoi, în schimbul beneficiilor potențiale ridicate pentru mediu pe care le pot asigura, **eco-schemele nu ar trebui să adauge o sarcină administrativă semnificativă pentru autoritățile naționale și regionale**.

Totodată, dacă sunt bine concepute, **ele nu ar trebui să complice viața fermierilor**. Acest lucru este adevărat mai ales în condițiile în care eco-schemele vor implica, în principal, angajamente anuale, mai degrabă decât multianuale, din partea fermierilor. Prin urmare, un fermier s-ar putea înscrie într-o eco-schemă „de probă” – îl testează timp de un an sau mai mult, iar apoi decide dacă va participa în continuare.

⁵ Toate programele ecologice trebuie să îndeplinească normele privind sprijinul pentru agricultură care denaturează cât mai puțin comerțul (din categoria „cutie verde”), după cum s-a stabilit în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului. Pornind de la aceste premise, atunci când plățile în cadrul programelor ecologice **nu** se limitează la costurile suplimentare și la pierderile de venituri ce rezultă din practicile vizate, acestea trebuie considerate „sprijin decuplat pentru venit”. În astfel de situații, plățile nu trebuie să depindă de o cerință de a produce – sau de tipul ori de volumul producției – cu excepția situațiilor în care ele se referă la o „perioadă de referință” din trecut.

5. SPRIJIN PENTRU DEZVOLTAREA RURALĂ: ASPECTE LEGATE DE MEDIU ȘI DE CLIMĂ

5.1. Care este conceptul?

Al doilea pilon al PAC – sprijinul pentru dezvoltarea rurală – va oferi în continuare o **gamă variată de instrumente** care pot fi benefice pentru mediu și climă.

Unele dintre acestea vor lua în continuare forma **plăților pe hectar (ocasional, pe animal)**. O categorie importantă este reprezentată de plățile pentru **angajamentele în materie de mediu, de climă și alte angajamente în materie de gestionare** – care includ actualele „angajamente de agromediu și climă” (și trecerea la agricultura ecologică sau menținerea acesteia). Aceste plăți compensează fermierii și alți gestionari de terenuri dacă se angajează în mod voluntar să aplice, timp de mai mulți ani, practici (decise de statul membru) benefice pentru mediu și climă. Alte tipuri de plăți pe hectar contribuie la menținerea agriculturii în zonele în care aceasta se confruntă cu dificultăți deosebite din cauza constrângerilor naturale (de exemplu, în zonele muntoase) sau ca urmare a unor norme specifice (de exemplu, în zonele importante pentru fauna sălbatică din cadrul rețelei Natura 2000).

Multe alte tipuri de plăți vor fi oferite în continuare în cadrul pilonului II al PAC, acestea putând sprijini grija față de mediu și climă. Printre acestea se numără sprijinul pentru: consolidarea cunoștințelor (de exemplu, pentru consiliere specifică fermelor în ceea ce privește limitarea emisiilor de gaze cu efect de seră); investiții (de exemplu, în echipamente mai eficiente din punctul de vedere al consumului de apă și de energie); inovare (de exemplu, proiecte pentru adaptarea tehnicilor agriculturii de precizie la zonele unde nu sunt aplicate în prezent); și cooperare (de exemplu, pentru ferme, astfel încât acestea să furnizeze împreună deșeuri pentru producția durabilă de energie). Multe dintre posibilitățile vizate vor rămâne deschise nu numai pentru fermieri, ci și pentru sectorul forestier și pentru alte afaceri rurale, precum și pentru comunitățile și asociațiile locale. Propunerea Comisiei include elemente pentru prevenirea acordării de sprijin pentru investițiile care ar putea să nu fie sustenabile din punctul de vedere al mediului.

5.2. Ce beneficii va aduce această abordare pentru mediu și pentru climă?

După cum ar trebui să reiasă din descrierile de mai sus, multe dintre instrumentele celui de-al doilea pilon al PAC vor rămâne extrem de relevante pentru mediu și climă. Trei modificări ale abordării generale necesită o atenție specială.

În primul rând, deoarece fiecare stat membru va planifica utilizarea instrumentelor din cadrul pilonilor I și II în planul său PAC – spre deosebire de situația actuală, în care cei doi piloni funcționează pe baza unor procese separate și foarte diferite – **statelor membre le va fi mai ușor să folosească toate tipurile de sprijin din cadrul PAC împreună, într-o manieră mai coerentă**, inclusiv în beneficiul mediului și al climei. Introducerea programelor ecologice în pilonul I le oferă statelor membre șansa de a-și reorienta finanțarea în temeiul pilonului II, dacă doresc – eventual către scheme mai ambițioase și mai țintite din punctul de vedere al mediului.

În al doilea rând, **se va modifica cerința privind cheltuielile minime pentru mediu și climă din cadrul pilonului II al PAC**. În planul PAC, statele membre vor avea în continuare obligația de a aloca cel puțin 30 % din finanțarea din partea UE realizată în temeiul pilonului II al PAC pentru mediu și climă. Totuși, în viitor, această alocare va ține cont doar de sprijinul planificat care vizează în mod direct beneficiile pentru mediu. Ea va exclude compensarea activităților agricole din zonele cu constrângeri naturale, întrucât legătura dintre acest sprijin și beneficiile pentru mediu este mai puțin directă.

În al treilea rând, în viitor, statele membre vor putea **transfera fonduri suplimentare** din pilonul I către pilonul II, pentru acțiuni legate de mediu, dacă doresc: pe lângă procentul de bază de 15 % care poate fi cheltuit pentru orice sprijin din cadrul pilonului II, se vor mai putea cheltui încă 15 % doar pentru obiective de mediu și climă.

5.3. În ce constă simplificarea?

Procesul de atingere a obiectivelor prin elaborarea și punerea în aplicare a planurilor – prin care statele membre efectuează analiza inițială, stabilesc ținte și aleg tipurile de sprijin prin intermediul cărora se ating obiectivele și țintele – reprezintă deja, în esență, metoda de implementare a pilonului II al PAC. În acest sens, pilonul II va suferi mai puține modificări decât pilonul I.

Pentru pilonul II, simplificarea se va datora faptului că **regulile de la nivelul UE pentru unele tipuri individuale de sprijin vor deveni mai puțin detaliate și prescriptive**. Per ansamblu, peste 20 de „măsuri” și 64 de „sub-măsuri” (tipuri de sprijin) actuale vor fi restrânse și combinate în opt tipuri generale de intervenție. Un exemplu mai concret: în cazul

investițiilor în silvicultură, cinci seturi diferite de norme privind beneficiarii potențiali și tipurile de investiții permise vor fi înlocuite cu două paragrafe foarte scurte.

6. CUNOȘTINȚELE, INOVAREA ȘI DIGITALIZAREA POT FI UTILE?

După cum s-a evidențiat în Comunicarea Comisiei Europene „Viitorul sectorului alimentară și al agriculturii”, cunoștințele, inovarea și digitalizarea reprezintă ingrediente esențiale ale oricărei încercări serioase de a îmbunătăți performanțele PAC și ale sectorului agricol al UE, inclusiv în ceea ce privește grija față de mediu și mecanismele simple de implementare a politicilor.

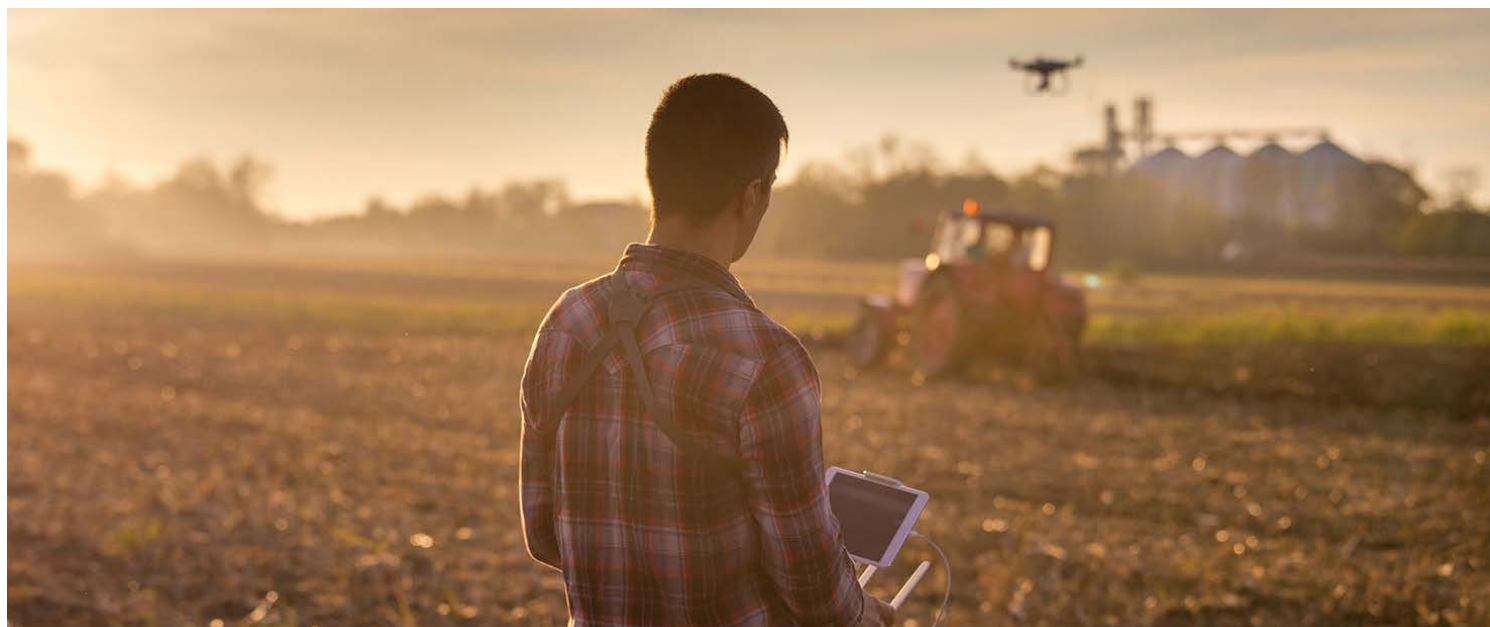
În primul rând, acest lucru este valabil în ceea ce privește **practicile agricole**. Tehnologia consacrată permite monitorizarea cu acuratețe a culturilor și a condițiilor meteorologice, furnizarea cu precizie de apă și nutrienți, maximizând producția, reducând necesarul de factori de producție și preluând ea însăși toate aceste sarcini. Progresele înregistrate în domeniul roboticii promit îmbunătățiri majore ale eficienței anumitor tipuri de agricultură, fără o amprentă de mediu mărită. Nu toate progresele necesită o tehnologie complexă sau cheltuieli semnificative: limitele cunoașterii agricole sunt forțate întotdeauna în ceea ce privește natura, prin modalități sofisticate, dar uneori necostisitoare, pentru a obține beneficii atât economice, cât și ecologice (de exemplu, dezvoltarea tehnicilor de agroecologie). În ansamblu, anual se înregistrează progrese importante, ce deschid calea spre o utilizare mai eficientă a resurselor naturale și spre alte evoluții benefice pentru toate părțile implicate.

De asemenea, cunoștințele, inovarea și digitalizarea pot sprijini o **implementare mai facilă a PAC**. Sateliții și tehnologia asociată, care îi ajută pe fermieri să își optimizeze activitățile zilnice, îi pot avertiza pe aceștia și când se apropie termenul limită pentru realizarea unei activități în cadrul unui anumit program PAC (de exemplu, cositul ierbii), pot înlocui controalele la fața locului și pot pre-completa o mare parte a cererii de finanțare în cadrul PAC.

Printre **barierele** în calea unei mai bune aplicări a cunoștințelor, a inovării și a digitalizării se numără fragmentarea, lipsa de capital și nivelurile scăzute de formare în unele domenii ale sectorului agricol, precum și acoperirea incompletă de internet în bandă largă și timpul necesar pentru actualizarea sistemelor de implementare a PAC la nivelul administrațiilor naționale și regionale.

PAC va contribui în continuare la depășirea acestor bariere. Unele tipuri de sprijin din cadrul pilonului II le abordează în mod explicit (a se vedea punctul precedent). De asemenea, statele membre vor avea în continuare obligația de a pune la dispoziția fermierilor serviciile de consiliere agricolă și de a dezvolta în continuare acest instrument; în același timp, statele membre vor avea în continuare acces la finanțarea pentru „asistență tehnică” în cadrul PAC, pentru a putea implementa politica în mod eficace și eficient. În plus, instrumentul pentru sustenabilitatea fermelor în ceea ce privește utilizarea nutrienților, pe care statele membre îl vor pune la dispoziția fermierilor (a se vedea pagina 5), prezintă un potențial considerabil. Acesta se referă nu numai la procesele agricole în sine, ci și la sarcini administrative, precum solicitarea de plăți și asigurarea conformității cu standardele și cerințele etc. De asemenea, instrumentul va sprijini comunicarea directă între fermieri, serviciile de consiliere, autoritățile publice și întreprinderile private.

Totuși, **în mod evident, PAC nu este singura sursă de ajutor** pentru abordarea dificultăților evidențiate mai sus: alte politici și inițiative ale UE (de exemplu, politicile regionale și de cercetare, precum și activitățile finanțate din alte surse ale UE în domeniile digitalizării și dezvoltării de resurse bazate pe satelit) joacă roluri importante. În plus, sectorul privat va concepe în continuare soluții, adesea independent de sprijinul public.

**O COMPARAȚIE ÎNTRE ASPECTELE-CHEIE ALE ECO-SCHEMELOR DIN
PILONUL I AL PAC ȘI ANGAJAMENTELE ÎN MATERIE DE AGROMEDIU ȘI
CLIMĂ DIN PILONUL II AL PAC**

	Eco-scheme	Angajamentele în materie de agromediu și climă
Sursa de finanțare	Bugetul pilonului I – fără cofinanțare din partea statelor membre	Bugetul pilonului II – cu cofinanțare din partea statelor membre
Posibili beneficiari	Fermieri	Fermieri, alți gestionari de terenuri (de exemplu, ONG-uri de mediu)
Legătura dintre plăți și terenuri	Plata pe hectar Terenul vizat trebuie să fie eligibil pentru plăți directe ⁶	Plata pe hectar Nu este necesar ca suprafața vizată să fie eligibilă pentru plăți directe
Obligatoriu/voluntar?	Statele membre trebuie să le prevadă Participare voluntară a fermierilor	Statele membre trebuie să le prevadă Participare voluntară a fermierilor și a altor beneficiari potențiali
Natura angajamentelor	Anual (adică „corespunzând unui an”)	Multianual (de regulă pe 5-7 ani)
Calcularea primelor	Compensarea costurilor suplimentare/ pierderilor de venit ce rezultă din angajamentele în cauză SAU Plată suplimentară sprijinului de bază pentru venit (nu există norme specifice privind nivelul primelor)	Compensarea costurilor suplimentare/ pierderilor de venit ce rezultă din angajamentele în cauză

⁶ Plățile directe reprezintă un grup de tipuri de plăți legate de suprafață destinate fermierilor, furnizate prin pilonul I al PAC – incluzând mai multe tipuri de sprijin pentru venit și eco-schemele.

DIAGramele 1-3: ExEMPLE ÎN Funcție DE Obiectivul Specific Al PAC

Diagramele de la paginile 13-15 furnizează exemple **ipotetice** de bază privind modul în care un stat membru poate decide să folosească elemente ale viitoarei arhitecturi verzi a PAC atunci când își elaborează planul strategic PAC.

Cele trei exemple prezintă răspunsul statului membru la cele trei obiective specifice legate de mediu și climă ale PAC (a se vedea pagina 3). În cazul celui de-al doilea obiectiv (utilizarea eficientă a resurselor naturale), exemplul relevant se referă doar la aspecte legate de apă.

În fiecare exemplu, statul membru își identifică nevoile în ceea ce privește obiectivul în cauză (inclusiv în ceea ce privește legislația relevantă a UE privind mediul și clima). Apoi, acesta concepe o metodă generală pentru satisfacerea acestor nevoi și o transpune:

- printr-o abordare care vizează implementarea aspectelor legate de sistemul de condiționalitate;
- prin unul sau mai multe eco-scheme în cadrul pilonului I;
- prin intermediul sprijinului în cadrul pilonului II pentru angajamente de gestionare în materie de mediu/climă.

Întrucât acestea sunt exemple simplificatE, fiecare prezintă doar un număr limitat de tipuri de sprijin; ele nu includ sprijinul pentru investiții relevante, consolidarea cunoștințelor, inovare etc.

De asemenea, fiecare exemplu identifică și situațiile în care deciziile sunt adoptate de către statele membre. În cadrul condiționalității, al eco-schemelor și al sprijinului pentru angajamente de gestionare în materie de mediu/climă: **toate mențiunile cu caractere *italice* sunt prevăzute în regulile PAC la nivelul UE; toate mențiunile cu caractere standard reprezintă o decizie a statului membru.** (Cu titlu ilustrativ, la primul exemplu, în ceea ce privește standardul GAEC 2, normele PAC precizează că statul membru trebuie să asigure „protecția adecvată a zonelor umede și a turbăriilor”. Statul membru decide să facă acest lucru interzicând, pe teritoriul său, drenarea zonelor umede și a turbăriilor, pe care le clasifică drept „sensibile”.)

N.B. Aceste exemple sunt furnizate doar pentru a ilustra principiile: ele nu sunt „recomandări” către statele membre. Conținutul adecvat al oricărui plan PAC – ce prezintă un nivel adecvat de ambiție în ceea ce privește mediul și clima – va depinde de circumstanțele statului membru în cauză.

SCHIMBĂRILE CLIMATICE

Exemplu ipotetic de implementare într-un stat membru

1.

OBIECTIVE SPECIFICE

Contribuția la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, precum și la energia durabilă

2.

ANALIZA SWOT, EVALUAREA NEVOILOR ȘI LEGĂTURA CU LEGISLAȚIA UE ÎN DOMENIUL MEDIULUI

Constatări principale: necesitatea de a păstra stocul de carbon organic în unele zone sensibile, precum zonele umede și turbăriile, precum și îmbunătățirea rezilienței anumitor sisteme agricole dependente de irigații

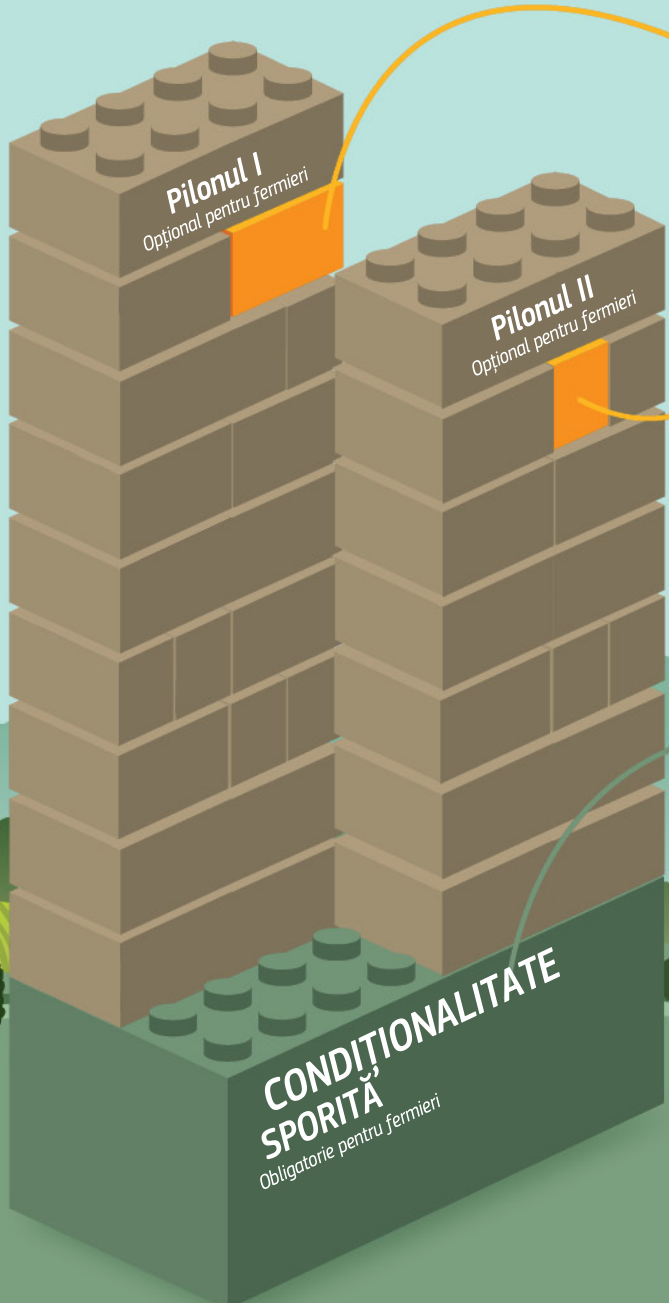
3.

CONTRIBUȚIA PLANULUI STRATEGIC PAC PRIN NOUA ARHITECTURĂ VERDE

Concepând opțiuni de sprijin, de exemplu, care să recompenseze menținerea agriculturii în zone umede și să contribuie la tranziția către

alegerea

de culturi

ECO-SCHEMĂ

Menținerea agriculturii favorabile climei în turbării

Aplicarea tehnicilor de cultivare a plantelor palustre

(agricultură în zone umede, fără drenare sau cu drenare minimă)

ANGAJAMENTE ÎN MATERIE DE CLIMĂ

Asigurarea unei tranziții de la sistemele de culturi arabile irigate către o abordare mai eficientă din punctul de vedere al consumului de apă în anumite zone sensibile

Utilizarea redusă a apei:

Înlocuirea porumbului irigat cu culturi care au nevoie de mai puțină apă, precum sorgul irigat. Înlocuirea parțială a mai multor culturi irigate cu culturi neirigate: pe 80 % din suprafață, dacă cultura irigată este porumb, pe 65 % dacă este bumbac și pe 70 % dacă este lucernă

Asigurarea unui nivel minim de protecție obligății de bază legate direct de aspecte climatice...

LIMITAREA EMISIILOR DE GAZE CU EFECT DE SERĂ (SCHIMBĂRILE CLIMATICE):

(GAEC 1): Menținerea pajiștilor permanente, în funcție de un raport între pajiștile permanente și suprafața agricolă, stabilit la nivel regional

(GAEC 3): Interzicerea arderii miriștilor arabile, din alte motive decât sănătatea plantelor

Notă: pentru standardele GAEC, eco-schemele din cadrul pilonului I și angajamentele de gestionare din cadrul pilonului II:

- caractere cursive = obligație, astfel cum este prevăzută în normele la nivelul UE
- caractere standard = decizie adoptată de statul membru în acest exemplu

APĂ

Exemplu ipotetic de implementare într-un stat membru

1.

OBIECTIVE SPECIFICE

Promovarea dezvoltării durabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, precum **apa**, solul și aerul

2.

ANALIZA SWOT, EVALUAREA NEVOILOR ȘI LEGĂTURA CU LEGISLAȚIA UE ÎN DOMENIUL MEDIULUI

Constatări principale: nevoia de a îmbunătăți calitatea apei în unele zone ale bazinelor râurilor prin reducerea utilizării nutrienților și a produselor de protecție a plantelor în sistemele agricole de culturi arabile

3.

CONTRIBUȚIA PLANULUI STRATEGIC PAC PRIN NOUA ARHITECTURĂ VERDE

Prin conceperea de opțiuni de sprijin, de exemplu în cadrul programelor de sprijin pe niveluri care încurajează tranziția sistemică de la sisteme de culturi arabile intensive la cele care economisesc factorii de producție

Pilonul II
Optional pentru fermieri

ANGAJAMENTE ÎN MATERIE DE MEDIU

Asigurarea unei tranziții de la sistemele de culturi arabile către o abordare mai eficientă din punctul de vedere al consumului de factori de producție, în anumite zone definite pe baza Directivei-cadru apa

Limitarea utilizării (și a scurgerilor) de nutrienți:

max. 13 kg N, 40 kg P și

40 kg K pe ha de teren agricol pe an

Utilizarea redusă a pesticidelor: max. 3 doze de referință de produse de protecție a plantelor folosite pe ha, într-un sezon de cultură

Pilonul I
Optional pentru fermieri

ECO-SCHEMĂ

Recunoașterea practicilor ecologice

Limitarea scurgerilor de nutrienți:

acoperirea terenurilor cu un strat vegetal înaintea următoarelor culturi de primăvară până la 1/10/N

Asigurarea unui nivel minim de protecție obligății de bază legate direct de aspecte climatice...

LIMITAREA NUTRIENȚILOR ȘI A SCURGERILOR DE MINERALE (APĂ):

(SMR 1):
Directiva-cadru privind apa

(SMR 2):
Directiva privind nitrații

(GAEC 4):
Instituirea unor zone-tampon cu lățimea de 5m de-a lungul cursurilor de apă

(GAEC 5):
Utilizarea instrumentului pentru sustenabilitatea fermelor în ceea ce privește utilizarea nutrienților, care va furniza servicii suplimentare pentru gestionarea durabilă a recoltelor (apă, pesticide, micronutrienți)

CONDITONALITATE SPORITĂ
Obligatorie pentru fermieri

BIODIVERSITATEA

Exemplu ipotetic de implementare într-un stat membru

1.

OBIECTIVE SPECIFICE

Contribuția la protejarea **biodiversității**, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor

2.

ANALIZA SWOT, EVALUAREA NEVOILOR ȘI LEGĂTURA CU LEGISLAȚIA UE ÎN DOMENIUL MEDIULUI

Constatări principale: necesitatea de a spori biodiversitatea fermelor, prin creșterea densității elementelor de peisaj pe parcelele agricole și de-a lungul acestora și prin îmbunătățirea gestionării acestora.

3.

CONTRIBUȚIA PLANULUI STRATEGIC PAC PRIN NOUA ARHITECTURĂ VERDE

Prin conceperea de opțiuni de sprijin, de exemplu, în cadrul programelor de sprijin pe niveluri, care: îi încurajează pe fermieri să aloce din ce în ce mai mult teren pentru caracteristicile favorabile biodiversității; și compensează fermierii pentru gestionarea adecvată a acestor caracteristici

ECO-SCHEMĂ II

Sprijinirea prezenței unei densități și mai mari a elementelor de peisaj

Min. 10 %

din terenul agricol alocat gardurilor vii, rândurilor de copaci, pălcurilor de arbuști, iazurilor sau terenurilor lăsate în părtoagă

ECO-SCHEMĂ I

Sprijinirea prezenței unei densități și mai mari a elementelor de peisaj

Min. 7 %

din terenul agricol alocat gardurilor vii, rândurilor de copaci, pălcurilor de arbuști, iazurilor sau terenurilor lăsate în părtoagă

ANGAJAMENTE ÎN MATERIE DE MEDIU

Sprijinirea gestionării adecvate a elementelor de peisaj

Instituirea de zone tampon în jurul sau de-a lungul elementelor de peisaj:
interzicerea utilizării de îngrășăminte și pesticide pe o distanță de 2 metri
Gestionarea elementelor de peisaj

Asigurarea unui nivel minim de protecție obligatorii de bază legate direct de aspecte climatice...

PROTECȚIA ELEMENTELOR DE PEISAJ ȘI A HABITATELOR (BIODIVERSITATEA):

(SMR 3):

Directiva privind păsările

(SMR 4):

Directiva „Habitat”

(GAEC 9):

- Păstrarea gardurilor vii desemnate, a rândurilor de copaci, a pălcurilor de arbuști și a iazurilor
- Min. 5 % din terenul agricol alocat gardurilor vii, rândurilor de copaci, pălcurilor de arbuști, iazurilor sau terenurilor în părtoagă
- interzicerea tăierii gardurilor vii și a copacilor în timpul sezonului de împerechere și de creștere al păsărilor: de la 1/4N la 1/7N

(GAEC 10):

Interzicerea conversiei sau a aratului tuturor pajștilor permanente din siturile Natura 2000

CONDITONALITATE SPORITĂ
Obligatorie pentru fermieri

DIAGrameLE 4-6: REFLECȚII DE PE TEREN ȘI „ULTIMUL CUVÂNT...”

Diagramele 4-6: reflecții de pe teren și „ultimul cuvânt...”

Diagramele 4-6 prezintă ilustrații suplimentare, care pot fi utile.

Diagrama 4 (pagina 16) plasează reflecțiile privind sprijinul viitor prin PAC într-un context mai amplu, prezentând un exemplu dezvoltat de reprezentanți din domeniul agricol și al mediului pe parcursul a două „mese rotunde” privind arhitectura verde a PAC. Participanții la aceste evenimente, care au fost organizate de DG AGRI și IUCN în noiembrie și decembrie 2018, au explorat potențialul propunerilor legislative privind PAC pentru a contribui la atingerea obiectivelor de mediu, precum și la o durabilitate mai amplă pentru agricultură. În acest exemplu, participanții au analizat cum îi pot ajuta pe fermieri să își ridice simultan standardele ecologice și profiturile – prin producția și comercializarea de produse pe care consumatorii le pot identifica (prin diferite mijloace) ca provenind din agricultură ecologică. Exemplul specific al alimentelor obținute din agricultura prietenoasă păsărilor și insectelor face parte dintr-o gamă mai amplă propusă de reprezentanți din domeniul agricol și al mediului (care include și abordări mai cuprinzătoare privind promovarea de produse ecologice). Diagrama prezintă unele dintre procesele, sarcinile, tehnologiile etc. care pot fi implicate în producerea și comercializarea de astfel de produse. După cum se arată în diagramă, diferitele tipuri de sprijin în cadrul PAC pot avea un rol, chiar dacă finanțarea din cadrul PAC este importantă, dar nu suficientă.

Diagramele 5 (pagina 17) și **6** (pagina 18) prezintă:

- o sinteză a principalelor îmbunătățiri pe care le va aduce politica post-2020 pentru grija față de mediu și climă;
- un exemplu privind simplificarea propusă (printr-o comparație a normelor privind diversificarea culturilor din sistemul actual de „înverzire” și rotația culturilor în temeiul noii abordări privind condiționalitatea).

Diagramele închid acest document explicativ, dar, desigur, acesta nu reprezintă „ultimul cuvânt” în discuția intensă care se poartă în prezent privind PAC, mediul și clima, pe de o parte, și simplificarea, pe de altă parte.

„REFLECȚII DE PE TEREN”

AVANTAJE RECIPROCE
economice/pentru mediu

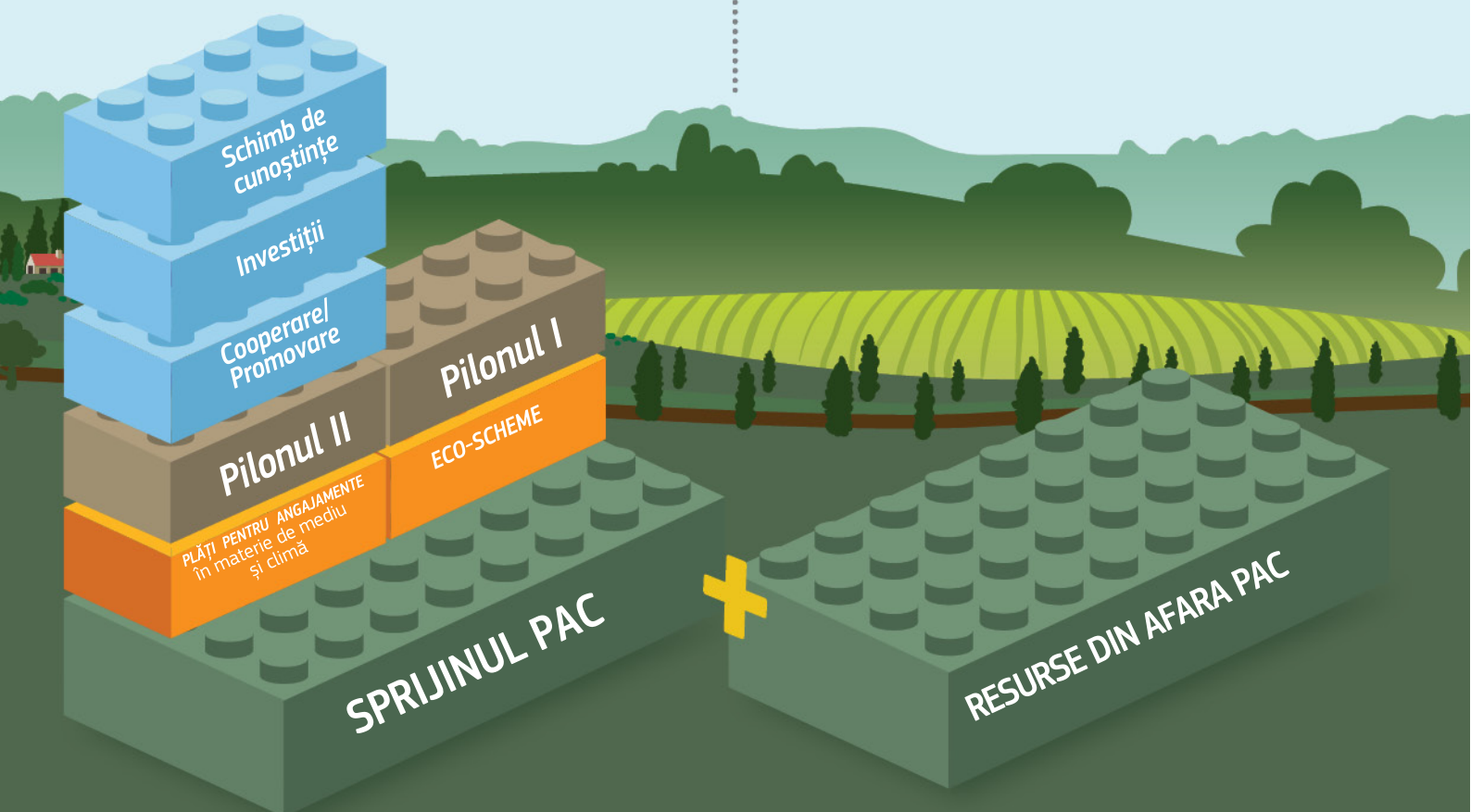
VÂNZAREA DE ALIMENTE FAVORABILE MEDIULUI

Tranziția către,
menținerea
de standarde
de mediu
necesare

Înființarea/
operarea
de sisteme
de etichetare

Utilizarea
tehnologiei, de
exemplu
- Blockchain
- Coduri QR
- Soluții online

Captarea
valorii de piață
- Vânzări directe
- Grupuri de fermieri
- Promovarea
- Utilizarea de brokери
- (Achiziții publice)

Cum își va îmbunătăți noua PAC performanțele în materie de mediu și climă...

MAI MULTĂ COERENȚĂ CU LEGISLAȚIA PRIVIND PROTECȚIA MEDIULUI

UN SET DE INSTRUMENTE ÎMBUNĂȚĂȚIT

Oferirea de sinergii și asigurarea de rezultate pentru mediu

Conceperea combinației corecte de măsuri voluntare și obligatorii adaptate la realitățile locale

... simplificând regulile și procedurile pentru fermieri și administrație

PAC ACTUALĂ

Diversificarea culturilor în cadrul componentei actuale de „înverzire” (toate criteriile stabilite la nivelul UE)

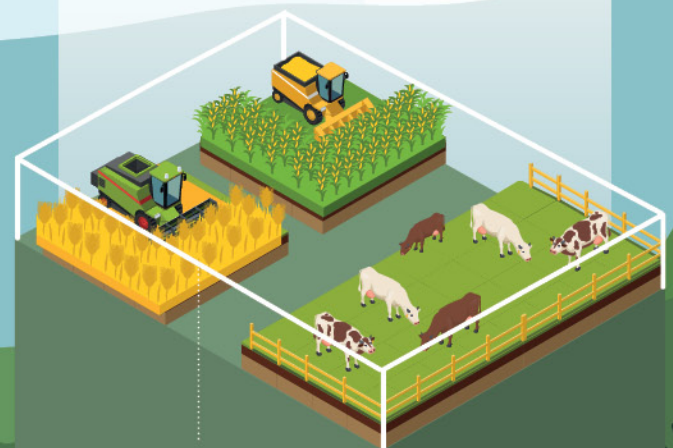
- ✓ Definiția culturilor în funcție de clasificarea botanică (gen)
- ✓ Între 10 și 30 ha: minimum 2 culturi
- ✓ Peste 30 ha: minimum 3 culturi
- ✓ Ponderea maximă a culturii principale: 75 %
- ✓ Ponderea maximă a celor două culturi principale: 95 %

simplificare

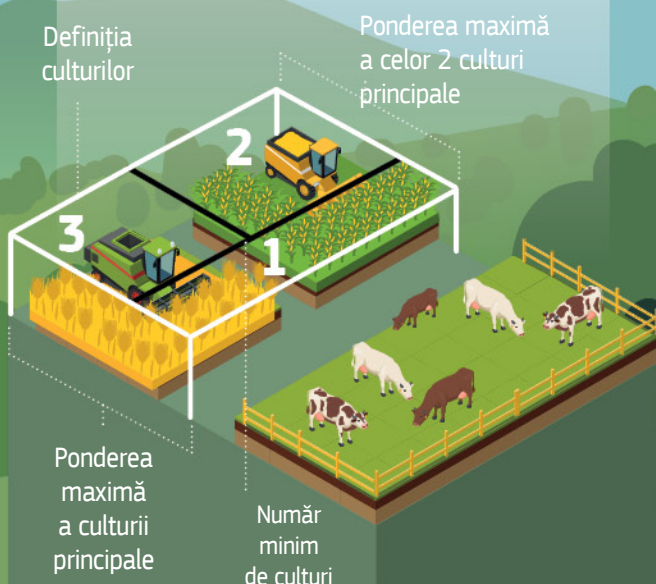
PAC VIITOARE

Rotația culturilor în cadrul viitoarei condiționalități (toate criteriile stabilite la nivel național sau regional)

- ✓ Rotația culturilor în funcție de nevoi

Statul membru stabilește criteriile specifice pentru atingerea obiectivului de rotație a culturilor, ținând cont de condițiile locale

DECLINAREA RESPONSABILITĂȚII:

Prezenta publicație nu reflectă neapărat opinia oficială a Comisiei Europene.

Contact: DG Agricultură și Dezvoltare Rurală

<https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/future-cap>

© Uniunea Europeană, 2019 - Reproducerea este autorizată cu condiția menționării sursei